

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

366. An residere teneantur habentes beneficia parochiala.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

SECTIO TERTIA.

De oneribus, seu obligationibus, deque juribus ac emolumentis beneficiatorum.

CAPUT PRIMUM.

DE ONERIBVS BENEFICIATORVM.

PARAGRAPHVS I.

De onere residendi curatorum.

Quaestio 363. Quid sit residentia, & residere?

Respondeo: Residentia, pro ut sumitur in titulo de Clericis non residentibus in Ecclesia, vel praebenda, qui est tit. 4. l. 3. est praesentia personae in loco beneficii, seu apud Ecclesiam ad effectum illi deserviendi. Lott. l. 3. c. 27.

num. 1. cum Gloss. in c. conquirente. de Cleric. non residentibus. proinde residens in dicto sensu dicitur, qui ibi praesens est, non casualiter, sed constituto domicilio, ut ibi perpetuo sit ad curandum beneficium, etque inserviendum. Lott. loc. cit. à num. 2. cum Card. in clem. unico. de foro comp. in princip. num. 22. & Cujacio in princ. ad tit. de Cler. non resid.

Quaestio 364. Quotuplex sit hac residentia?

Respondeo: Alia est merè voluntaria, ubi quis v. g. in Ecclesia habet sedem honorariam sine aliqua fructuum perceptione, ut Lott. loc. cit. n. 30. ex Seraph. decis. 1452. num. 2. alia necessaria, Et hac dividitur in praecisam, & causativam; praecisa dicitur, quando residentia est inseparabilis à titulo beneficii, ita ut non possit retineri beneficium ab eo, qui non residet. Causativa est, quae à titulo separabilis est, ita ut illum quis habere & retinere possit absque eo, quod resideat, quamvis ex causa cogi possit ad residendum. Lott. loc. cit. num. 31. Neque tamen etiam residentia causativa sola discontinuitatem admittit, sed & praecisa quandoque licetè discontinuari ad tempus potest. Lott. num. 32. cum, ut Idem loc. cit. num. 5. terminus ille residere in hac materia non ita amare sit accipiendus, ut non liceat aliquando ex justa causa à loco beneficii recedere, ut patebit ex sequentibus quaestionibus.

Quaestio 365. Qua sit causa efficiens residentiae praecisae?

Respondeo: esse eam vel jus commune, v. g. respectu curae animarum beneficio incumbentis; vel jus singulare, puta statutum Ecclesiae alicujus, aut fundatoris, privilegium, aut consuetudinem approbatam. Lott. loc. cit. num. 35. & 36. ubi etiam, quod maxima differentia sit inter utramque hanc causam & effectum, nempe obligationem residendi hinc dimanantem, dum una à jure divino, adeoque indispensabili, altera ab humano, adeoque pro arbitrio legislatoris remissibilis profluat.

Quaestio 366. An residere teneantur habentes beneficia parochialia, seu proprie & strictè curata, quibus incumbit jurisdictionis fori penitentialis, & onus administrandi sacramenta, praedicandi verbum DEI, &c.

1. Respondeo ad primum affirmativè cum communi: nullaque est ratio dubitandi quoad Parochos, quoties principaliter, atque in titulum in Ecclesia cum utraque actuali & habituali cura provisi sunt: secus est, ubi de cura tantum habituali agitur, quae resultat ab unionè accessoriè facta alicui dignitati vel beneficio cum deputatione Vicarii; siquidem possessori talis dignitatis vel beneficii ea solum incumbit necessitas residendi, quae inest ipsi dignitati vel beneficio principali. Card. de Luca ad Trident. d. 4. num. 11. Idem omninò est de Episcopis ad personaliter residendum non secus ac alii Pastores, & curatores animarum obligatis; neque enim inter hos differentiam faciunt DD. aut jura, ut videre est in Tridentin. sessione 23. c. 1. & constitutione Pii IV. quin & multò magis ad hoc obligari eos, qui utramque curam, hoc est, praeter jurisdictionem fori interni, etiam fori externi jurisdictionem exercent, ut sunt Episcopi, similesque superiores, rectè ait Fillius. tr. 4. l. c. 6. num. 27.

2. De cætero extenditur hæc obligatio residendi ad parochos, etiam si parochia sit tenuis. Paxjord. l. 10. tit. 40. num. 43. citans Rebuff. in pract. tit. de nominat. q. 9. n. 29. Reginald. in pract. l. 30. num. 291. Barb. de offic. Paroch. c. 8. num. 4. &c. Quin etià ubi tres vel quatuor tantum incolae manserunt. Paxjord. ibid. citans Garc. 3. p. 62. n. 179. secus

fecus tamen si parochialis in totum desinat habere parochianos, & dicitur curata habitu tantum. Paxjard. *ibid.* & ab eo citati Garc. & Barb. Item ad eos, qui obtinuerunt Coadjutorem, vel Vicarium, etiam perpetuum ratione infirmitatis, senii, alteriusve impotentia. Garc. *num.* 173. Barb. *loc. cit.* Paxjard. *num.* 48. neque enim Papa censetur dare Coadjutorem ad eximendos eos omnino à cura animarum, & residendo, sed ut eos adjuvet; per dationem enim Coadjutoris non transfertur tota cura animarum in Coadjutorem, ablata Parocho administratione. Garc. *num.* 174. Secus tamen est, ubi tota cura animarum, quatenus Parochus curam animarum amplius exercere nequit, translata fuisset legitime in solum Vicarium perpetuum. Garc. *num.* 175. citans plures desuper S. Congregationis declarationes. Item ad Vicarios tam temporales, quam perpetuos; nam & his congruunt ea, quæ circa hoc onus, ac modum residendi de Parocho disposita sunt. Card. de Luca *ubi supra.* Item juxta Paxjard. *num.* 44. qui pro hoc citat Barb. ad eos, qui obtinent Ecclesiam baptismalem, cui sola baptizandi omnes infantes oppidi cura incumberet; censentur enim Coadjutores curati. Vide desuper decisionem S. Congreg. apud Garc. *n.* 167. Item ad eos, qui parochialem vel beneficium curatum non habent in titulum, sed commendam. Trid. *sess.* 6. c. 2. & *sess.* 23. c. 1. *versiculo*: eadem omnino juncto principio ibi: quocumque nomine vel titulo prefatos. Garc. *num.* 165. citans quoque desuper claram S. Congreg. declarationem. Item ad eos, qui habent exercitium curæ in Ecclesiis, in quibus cura per plures administratur, quarum beneficia non sunt proprie curata; uti & ad alios habentes aliàs beneficia simplicia, modo habeant exercitium aliquod curæ; nam re & effectu tales habent curam animarum, nec jus divinum attendit subtilitates, sed effectum & substantiam, & Trid. loquitur generaliter de beneficiis habentibus curam animarum. Garc. *num.* 163. & *seq.* Hoc ipsum tamen quod dicitur de beneficiis simplicibus, seu Capellaniis habentibus administrationem, seu exercitium curæ, aut onus adjuvandi Rectorem, quod ea obtinentes teneantur ad personalem residentiam, id inquam, intelligendum; ubi est ordinatio, seu consuetudo, quod illi eo ipso sint Coadjutores parochi, & absque alia licentia ordinariè eum adjuvent; Secus autem est, ubi consuetudo, seu ordinatio est, ut illi, aut servitores eorum, seu Vicarii adjuvent parochum in administratione sacramentorum, maxime, habitâ licentiâ Ordinarii; in his enim non requiritur personalis residentia. Garc. *num.* 170. nisi forte est consuetudo, ut per se hoc faciant. De cætero namque ubi Ordinarii licentia debet haberi, parum refert, quod illi per se deserviant, aut per substitutos, cum ad id per Ordinarium approbari debeant. Garc. *num.* 171. & sic habet declaratio S. Congregat. apud Garc. *num.* 167. & *seq.* quod non teneantur ad residendum Capellani illi Coadjutores Rectorum, qui ex institutione possunt per alium deservire, quod qualiter intelligendum, vide apud Garc. *num.* 169. Denique ad illum, cui in limine adeptæ possessionis Ecclesiæ parochialis movetur lis in petitorio. Ricc. *in praxi fori Eccl. resol.* 393. n. 8. Barb. *de off. Paroch. nu.* 8. apud Paxjard. *num.* 40. quem vide. existat desuper responsum S. Congreg. quod recitat Garc. *p.* 11. c. 2. *num.* 121. his verbis: *Obtinens parochialem per provisionem A-*

postolicam, habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum fructuum ac proventuum ad parochialem pertinentium possessionem, licet in limine adeptæ possessionis prædictæ motalis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur se promovendi facere intra annum, lite pendente, & ad residendum in dicta Ecclesia. &c.

Questio 367. Quo jure hi curati residere teneantur?

Respondeo: tam Episcopos, quam parochos, aliosque curatores animarum strictè ac proprie tales teneri ad residendum personaliter in Ecclesiis, quibus præsentunt, aut deserviunt, jure non solum humano, nempe canonico, sed & divino ac naturali ratione curæ animarum, seu ex quo tenentur pascere gregem sibi commissum. D. Thom. 2. 2. q. 185. a. 5. & *ibi* fusè Cajet. Dominic. Soto *de just. & jure.* l. 10. *quest.* 3. a. 1. Less. l. 2. c. 34. *dubit.* 29. Azor. *p.* 2. l. 7. c. 4. q. 1. Valent. *tom.* 3. d. 10. q. 3. *num.* 5. Garc. *p.* 3. c. 2. n. 16. Lott. l. 3. q. 27. *num.* 37. magno numero referentes pro hoc tam Theologos, quam Canonistas; putantque hoc ipsum constare ex Trid. Less. & Azor, & alii passim, dum *sess.* 23. c. 1. ait: cum præcepto divino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, verbi DEI prædicatione, sacramentorum administratione, ac bonorum operum exemplo pascere, & in cætera omnia pastoralia incumbere, quæ omnia nequaquam ab his præstari & impleri possunt, qui gregi suo non invigilant & assistunt, sed mercenariorum more deserviunt. &c. Dein eth hoc jus seu præceptum divinum commorandi apud gregem expressim, & signanter fortè in sacris literis constitutum non sit, necessariò tamen & evidenter colligitur ex his, quæ scriptura tradit (uti ex iis hoc præceptum utique agnovit Tridentinum) ut dum dicitur Petro: *pasce oves meas & agnos meos.* dum Salamoni ait: *Agnosce vultum pecoris tui, tuosque greges considera.* Ec certè ex natura officii pastoralis præceptum tale naturale residendi concluditur, dum in pastore propria cura, labor, industria personæ requiritur, pastorisque sit oves suas cognoscere, ducere ad pascua, eas nominatim vocare, invisere, sua præsentia solari, quod infirmum est, consolidare, ut loquitur Dominus apud Ezech. quod contractum est, alligare, quod abjectum reducere, &c. quæ officia cum præstari ab absente, & per alium commode nequeant, personalem præsentiam ex natura rei requirunt. vide Azor. *loc. cit.*

Questio 368. An per consuetudinem fieri possit, ut proprie ac strictè curam habens absit à sua Ecclesia?

Respondeo negativè: cum consuetudo, quæ est contra jus divinum vel naturale, etiam immemorialis, semper sit corruptela. Azor. *loc. cit.* & plures alii apud Fagn. *in cap. ex parte de Cler. non resid.* *num.* 77. & *in c. cum omnes. de constit.* *num.* 36. Nihilominus Pirh. *tit. de Cler. non resid.* *num.* 14. per consuetudinem immemoriam ex justa causa induci posse, docet, ut Parochi aliique curati non teneantur residere in Ecclesiis suis curatis, modo officium pastorale per Vicarium perpetuum, vel etiam amovibilem exerceatur, ita ut grex ex absentia Pastoris seu Rectoris principalis nullum notabile damnum pariat. citat pro hoc Abb. *in c. exstirpanda.* *num.* 8. Navar. l. 3. *consiliorum cons.* 21. de Cler. non resid. *num.* 4. Laym. l. 4.